

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติงานในพื้นที่อับอากาศ รู้ไว้เพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2566 คณะทำงานการจัดการความรู้ (KM Team) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16 (สงขลา) จัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ เรื่อง การปฏิบัติงานในพื้นที่อับอากาศ รู้ไว้เพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ผ่านระบบ Zoom Cloud Meetings เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในพื้นที่อับอากาศโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ได้แก่ นายสุนทร อุปมาณ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ส่วนตรวจสอบเหตุฉุกเฉินและกากของเสีย กองตรวจมลพิษ และนายณยุทธ กุลพันธ์ วิศวกรความปลอดภัยและผู้เชี่ยวชาญการกู้ภัยในอับอากาศ สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน มีผู้เข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษและเจ้าหน้าที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษร่วมกิจกรรม จำนวน 34 คน มีสาระสำคัญของกิจกรรมสรุปได้ดังนี้

1) ที่อับอากาศ หมายถึง สถานที่ซึ่งมีทางเข้าออกจำกัดและไม่ได้ออกแบบไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีสภาพอันตราย และ/หรือมีบรรยากาศอันตราย อย่างใดอย่างหนึ่งหรือมีทั้งสองอย่างเช่น อุโมงค์ ถ้ำ บ่อ หลุม ห้องใต้ดิน ห้องนิรภัย ถังน้ำมัน ถังหมัก ถัง ไฮโล ท่อ เต่า ภาชนะหรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

2) กิจกรรมและอันตรายจากการทำงานในที่อับอากาศภาคอุตสาหกรรม เช่น สถานประกอบกิจการ โรงงานต่างๆ และการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เช่น การทำไร่นา ฟาร์ม ซึ่งความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่อับอากาศ ในการประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม โดยมักพบความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายต่อชีวิตจากอาทิ (1) อันตรายจากก๊าซพิษ เช่น ก๊าซไข่เน่า (H₂S) มีเทน และก๊าซพิษอื่นๆ ซึ่งเกิดจากการทับถมของซากพืช/สัตว์ บ่อน้ำเสีย มักพบบริเวณบ่อเก่า หลุม ท่อระบายและร่องน้ำ และ (2) อันตรายจากการขาดอากาศหายใจ (ออกซิเจน) เช่น การทำงานในสถานที่ที่มีความลึก เช่น บ่อ หลุม ท่อ พื้นที่จำกัดอื่นๆ ยกตัวอย่าง โรงเพาะเห็ดฟางที่มีการปิดโรงเพาะเห็ดไว้ให้มืดชิดโดยใช้ผ้าใบคลุมมืดชิด จากนั้นจะใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อัดเข้าไปในโรงเพาะเห็ด ประมาณ 3 วัน เพื่อให้โรงเห็ดไม่มีออกซิเจนเหลืออยู่ หากมีคนเข้าไปในช่วงเวลาดังกล่าวฯ อาจทำให้ขาดออกซิเจนหายใจ หรือกรณีของห้องหรือท่อที่ใช้ในการรมควันข้าวด้วยสารกันแมลง ที่มีพื้นที่จำกัดและไม่มี การระบายอากาศ เป็นต้น

3) ขั้นตอนการปฏิบัติงานในพื้นที่อับอากาศ

4) ปัจจัยในการเลือกชุดป้องกัน ระดับ B : ไม่ทราบชนิดของสารปนเปื้อน ต้องการปกป้องระบบหายใจสูง ความเข้มข้นของไอสารเคมีเกินค่า IDLH ออกซิเจนในอากาศต่ำกว่าร้อยละ 19.5 สารเคมีไม่สามารถซึมผ่านผิวหนังได้

5) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 มาตรา 3 วรรค 2 และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานที่อับอากาศ พ.ศ. 2562

6) เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบและแก้ไขปัญหา อาทิ กรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ศูนย์ควบคุมมลพิษภาคตะวันออก สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/นิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการอุตสาหกรรม สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยงานท้องถิ่น เอกชน มูลนิธิ และอาสาสมัครกู้ภัย

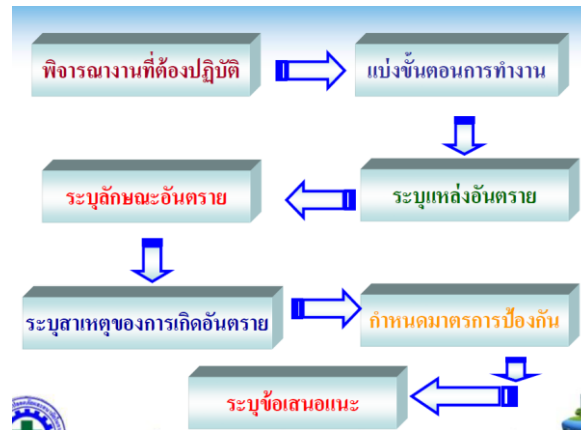
7) บทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบมลพิษ ได้แก่ สนับสนุนในการตรวจสอบบ่งชี้ ระบุชนิดและความเป็นพิษของกากของเสียสารเคมีอันตราย ด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ตรวจสอบภาคสนามที่มีประสิทธิภาพ ประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง วางแผนการจัดการและระงับเหตุเบื้องต้น ให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บกู้ รวบรวม นำกากของเสียไปจัดการบำบัด และกำจัดให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตรวจสอบประเมินการปนเปื้อน และกระจายตัวของมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ประสานข้อมูลหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อแจ้งเตือนประชาชน เฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม เช่น การปนเปื้อนสารเคมีในดิน น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน รวมไปถึงมลพิษทางอากาศ จากกลิ่นเหม็นและก๊าซพิษต่าง ๆ เสนอแนะแนวทาง ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน

8) ขั้นตอนการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน

9) แอปพลิเคชัน ERG4Thai (Version 2020) สำหรับเจ้าหน้าที่ตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี ได้แก่ เจ้าหน้าที่ดับเพลิง เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่กู้ภัย และเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการระงับเหตุ สำหรับสมาร์ตโฟน แท็บเล็ตในระบบปฏิบัติการ IOS และ Android และทางเว็บไซต์ www.erg4thai.com

10) การประเมินสภาพงาน

11) วิธีปฏิบัติงาน

- ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน : กำหนดขอบเขตและรายละเอียดงาน ประเมินสภาพงาน ค้นหาแหล่งที่เป็นอันตรายหรือรายละเอียดในหนังสือขออนุญาตทำงานในที่อับอากาศเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตตรวจสอบ
- ระหว่างปฏิบัติงาน : ควบคุมการปฏิบัติงานให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด ตรวจสอบระบบการระบายอากาศ สื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานตลอดเวลา ห้ามบุคคลที่ไม่มีรายชื่อในหนังสือขออนุญาตเข้าปฏิบัติงาน ตรวจสอบสภาพบรรยากาศอย่างต่อเนื่อง หากเกิดเหตุฉุกเฉินให้หยุดทำงานชั่วคราวและดำเนินการตามขั้นตอนแผนควบคุมภาวะฉุกเฉิน
- สิ้นสุดการปฏิบัติงาน : ตรวจสอบระบบความปลอดภัยหลังจากระบบกลับสู่ภาวะปกติ ตรวจสอบและทำความสะอาดพื้นที่ทำงาน ทำการปิดระบบขออนุญาตทำงาน

12) ประเภทเชื้อเพลิง การดับเพลิงขั้นต้น เครื่องมือดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

